Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

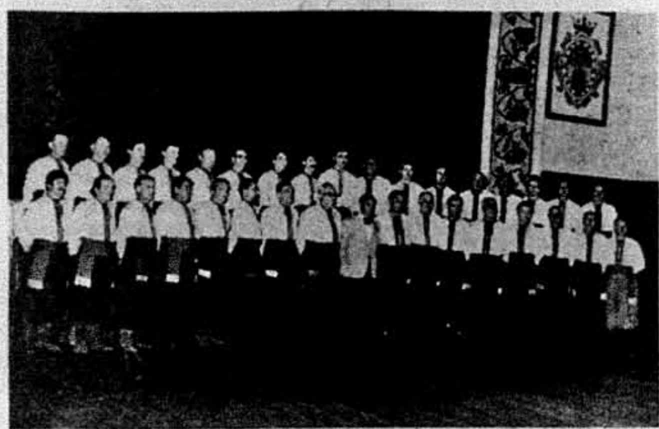

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCII. Ч. 180. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 20-го ВЕРЕСНЯ 1985 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, SEPTEMBER 20, 1985 No. 180. VOL. XCII.

Громада Філядельфії очікує гостей з Австралії

Хор „Чайка"

Філядельфія (с.г.). — Окружний Комітет Відділів УНСоюзу Філядельфійської Округи, який очолює Петро Тарнавський, вже від двох місяців приготовляється для влаштування концерту ансамблів з Австралії — чоловічого хору „Чайка" і танцювального ансамблю „Веселка".

До Філядельфії, австралійські гості прибудуть із Клівленду у вівторок, 1-го жовтня, а виступ відбудеться в четвер, 3-го жовтня, о годині 7:30 вечора в залі середньої школи Норт Іст при Катман і Анґон авеню. Квитки на концерт у ціні від 5-ти до 8-ми дол., можна набути в українських крамницях „Космос" Кухтина „Фантазія" Куца, „Оріон" Дуциловича і Ганусей „Крамниця дарунків".

Управа Окружного Комітету робить усі заходи, щоб виступ гостей з Австралії був одним з найкращих під кожним оглядом. Замовлено одну з кращих шкільних заль, яка має понад 1,600 сидячих місць. Ведеться інтенсивну продаж квитків на концерт у всіх парафіях католицьких і православних церков Філядельфії у бюлетенях вже було повідомлення про концерт австралійських гостей. Чотири радіостанції, на терені Філядельфії проголошують про виступ „Чайки" і „Веселки" та запрошують своїх слухачів взяти участь.

Комітет запросив і українців із довколичних міст — Трентону, Честеру, Вільмінгтону, Бетлегему, Алентавну, Істону, МекАду, Вайнленду і Кемдену — прибути автобусами на концерт. Комітет вжив усіх заходів, щоб дати можливість гостям оглянути Філядельфію, як також відвідати українські установи.

Слово тепер за мешканцями Філядельфії й околиці. Телефонічні інформації у справі квитків, як також і нічлігів для ґостей можна одержати в касира Округи Івана Данківського, телефонуючи на число: 455-2849 або 457-5471.

Рочестер вітатиме „Чайку" і „Веселку"

Рочестер, Н.Й. — За почином Окружного Комітету УНС створився тут з представників українських організацій Громадський комітет, який почав інтенсивну підготову для влаштування концерту хору „Чайка" з Австралії. Комітет оголює Роман Куціль.

Хор виступатиме тут в неділю, 6-го жовтня ц.р., в годині 4-ій по полудні, в залі середньої школи Іст Ридж, при 2350 Ридж вул. Сеід. Квитки в ціні 8 і 6 дол. і 4 дол. для студентів можна набути в українських установах і крамницях або при касі.

По концерті в год. 7.30 буде влаштоване прийняття для гостей в залі церкви св. Йосафата. Зголошення на виступ приймається до 30-го вересня ц.р.

Комітет займається також реклямою і нічлігом для гостей по хатах. До угости запрошується не лише всіх українських громадян Рочестеру, а також українців з поблизьких місцевостей, як Баффало, Сиракюз, Обирн і інших.

Українці Нюарку помагають комітетові в Ню Йорку

Нюарк, Н.Д. — З ініціятиви фундації Приятелів Енциклопедії України під головством мґра Володимира Бараненького покликано тут до життя місцевий ад гок Комітет для переведення акції розпродажу квитків на зустріч-бенкет в Ню Йорку у честь проф. Володимира Кубійовича з нагоди його 85-річчя.

Цей місцевий комітет очолює проф. Михайло Цяпка. Ювілейна зустріч-бенкет що її влаштовує Громадський комітет в Ню Йорку під протекторатом НТШ і УВАН відбудеться в суботу, 28-го вересня ц.р., в залі школи св. Юра у Ню Йорку. Початок о год. 5-ій по полудні. Увесь дохід з ювілейної зустрічі призначений на Фонд Енциклопедії Українознавства.

Вступ від особи 35 дол., що їх слід висилати на адресу: Shevchenko Scientific Society, Inc., 63 Foutrh Ave., New Yrok, N.Y. 10003.

В АМЕРИЦІ

АСИСТЕНТ ПРЕЗИДЕНТА з питань кройової безпеки Роберт МекФарлейн повідомив, що уряд ЗСА визначив свою позицію з усіх важливіших питань, які будуть заторкнуті в Женеві на переговорах між президентом Роналдом Реґеном і совєтським лідером Міхаїлом Ґорбачовим. Р. МекФарлейн вказав чотири основні проблеми, з яких розходження між двома країнами є найбільш серйозні: контроля над зброєнням, конфліктні ситуації в різних районах світу, відносини між СССР і ЗСА та проблема прав людини.

ПРЕДСТАВНИКИ сенатора республіканця Джана Іста повідомили, що у зв'язку з хворобою він не має наміру висувати свою кандидатуру ще на одну каденцію і буде підтримувати кандидатуру Дейвида Фандерберка, колишнього американського амбасадора в Румунії. Це рішення 54-річного сенатора ще більш ускладнить завдання Республіканської партії, яка буде боротися у виборах 1986 року за збереження своєї більшости в Сенаті.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН призначив головою Комітету міжнародного радіопересилання 38-річного редактора і журналіста Малколма Форбса, який спеціялізується в економічних питаннях. В розпорядження М. Форбса будуть входити „Радіо Свобода" та „Вільна" Европа".

Амбасадор ЗСА розчарований діяльністю ОН

Ню Йорк. — Амбасадор З'єднаних Стейтів Америки до Об'єднаних Націй ген. Вернон Волтерс заявив, що світ дещо розчарований загальною діяльністю цієї міжнародної організації на протязі минулих 40 років, частинно тому, що керівники держав і політики цілком інакше уявляли собі ролю ОН, зокрема при розв'язці багатьох міжнародних проблем і труднощів, які виникали на протязі цього довгого шляху.

Не зважаючи на минулі недотягнення амбасадор В. Волтерс вірить, що ситуацію можна змінити ще сьогодні і скерувати політику ОН на правильні шляхи. Наслідник Джін Киркпатрик, яка в березні цього року пішла у приватне життя і тепер знову викладає політичні науки в Джорджтавнському університеті, заявив кореспондентам, що в 1945 році творці Організації Об'єднаних Націй дійсно вірили, що вони знайшли розв'язку усіх питань, які відтепер виникатимуть в світі. Волтерс вважає, що форум ОН все ще залишається важним, бо з цього форуму усі держави світу, не зважаючи на те великі вони, чи маленькі, мають змогу голосити свої ідеї і до їхнього голосу прислухаються представники 153 членських держав, головно під час кожнорічних сесій Генеральної асамблеї. Очеведно, амбасадор Волтерс мав на увазі самостійні держави світу, забуваючи при тому, що на нашій плянеті існує ще багато держав поневолених, зокрема комуно-московською імперією, які не мають можливости використовувати фуруму ОН для голошення своїх визвольницький ідей.

Політичні спостерігачі кажуть, що амбасадор Волтерс звернув увагу на ці справи під час свого виступу і він свідомий того, що „деякі радикальні держави" (він їх не називав по імені), змайоризували частину неопреділених держав і новопосталих після Другої світової війни, приналежних до так званого Третього світу, вони їх тепер використовують для голошення своєї пропаґанди в ОН, чим, очевидно, значно послабили престиж цілости Організації і її відгалужень таких, як, наприклад, ЮНЕСКО та інші.

Колишній генерал армії 68-річний В. Волтерс довше розмовляв на ці теми з кореспондентом журналу „Ю.С. Нюз енд Ворлд Ріпорт" і розмова з амбасадором появиться повністю у числі того тижневика з датою 23-го вересня.

На думку амбасадора ЗСА радикальні елементи винні також за прийняття резолюції на Генеральній асамблеї з обвинуваченням ЗСА за продаж зброї для Південно-Африканської Республіки і рорзповсюдження нуклеарної зброї в азійських країнах, маючи на увазі Пакістан й Індію. Вони забули згадати, що вже віддавна існує ембарґо на вивіз зброї до ПАР й деяких інших країн. Отже існує в ОН фальшиве, підшите пропаґандою обвинувачення проти ЗСА, за яким голосує бльок радикалів і їхніх прихильників.

Існує натомість резолюція про засудження комуністичного В'єтнаму за окупацію Камбоджі і Совєтського Союзу за не шанування прав людини і окупацію Афганістану, але над цією резолюцією голосування не було. „Ми не дбаєм, щоб нас критикували, але будемо домагатися справедливости і привернення справжньої ролі ОН, яку вона повинна сповняти", — заявив амбасадор ЗСА.

В НЮ ЙОРКУ, ТЕКСАСІ І КАЛІФОРНІЇ заарештовано 12 керівників міжнародного азіятського синдикату. Свою організацію злочинці назвали „Юнайтед Бамбу". Вона займалася контрабандою і продажем наркотиків у великих розмірах, ігровим промислом, підкупом високопоставлених осіб, викраденнями і вбивствами за попередню плату. Керівник нюйоркського відділу ФБІ Джан Ґоган назвав арешт 12 керівників „Юнайтед Бамбу" блискучим успіхом і заявив, що цей удар надовго загальмує діяльність злочинців.

БЮРО ПЕРЕПИСУ населення повідомило, що кількість пар, які проживають, разом без офіційної реєстраці шлюбу, більш як потроїлося з початку 1970-их років. За даними бюра перепису в 1970 році кількість таких пар становили 523, 000 в 1980 році вже 1,6 мільйона, а на березень 1984 року кількість неофіційних подорож досягла 2 мільйонів.

ВЕТЕРАНИ КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ КИТАЮ ВІДХОДЯТЬ

Пекін. — Ветерани і будівничі комуністичної системи в Китайській Народній Республіці почали помалу, але систематично, згідно з пляном некорованого керівника сьогоднішнього Китаю Денґ Шіаопінґа, відходити від активного життя, уступаючи свої керівні місця для молодшого покоління китайських комуністів, які політично формувались вже після смерти червоного китайського „божка" Мао Зедонґа.

Згідно з інформацією Юнайтед Пресс Інтернешенал, досі покинули вже службу 134 високі функціонарі, члени Політбюра і Центрального Комітету КПК. Багато з них розпочинали свою політичну чи військову карієру разом з Мао Зедонґом і разом з ним закріплювали комуністичну владу в Китаї в 1949 році та переходили пізніше почерез усі чистки, „культурні революції" та інші реформи, які коштували Китаєві мільйони людських жертв, що їх мусів принести в жертву комуністичній системі китайський народ.

Заява про відхід великої кількости партійних й інших урядовців була офіційно прочитана на зібранні Центрального Комітету компартії і це означає, як відмічують західні політичні спостерігачі, що концепція Шіаопінґа перемогла на усіх лініях. Як відомо, він проповідує побудову нового модерного, індустріяльного Китаю, переводить економічні реформи в країні, модернізацію армії і підприємств, проповідує співпрацю КНР з численними західніми країнами.

Серед тих, які попали під примусову чистку є 10 членів Політбюра, і 18 відсотків членів Центрального Комітету КПК. Із 10-и членів Політбюра три були маршалами, а три генералами армії, до речі найчисленнішої армії на світі, а решта цивільні політики. Серед цієї десятки є також одна жінка. Не зважаючи на глибокий вік (81 рік життя) Денґ Шіаопінґ залишився неголосуючим членом Політбюра і першою людиною в керівництві сьогоднішнього Китаю.

Політичні спостерігачі звертають увагу, що всі члени, які фактично були змушені відійти із своїх керівних постів, підписали спільного листа у якому вони, дотримуючись комуністичної традиції, дякують найвижчому керівництву партії і заявляють, що їхній відхід є закономірним явищем бо зміни вимафають нових молодших людей, які мають усі кваліфікації керувати новою модерною державою.

Відкрили 40-ву сесію Генеральної асамблеї ОН

Ню Йорк. — У вівторок, 17-го вересня ц.р., тут відбулося відкриття сесії Генеральної асамблеї Організації Об'єднаних Націй, можна б сказати святочної сесії, бо ця міжнародна установа відзначає в цьому році 40-річчя з дня заснования і на сесію до Ню Йорку прибудуть біля 100 голів держав. Спеціяльна сесія для відзначення 40-річчя відбуватиметься від 14-го до 24-го жовтня, на якій також промовлятиме президент З'єднаних Стейтів Америки Роналд Реґен та інші голови держав, прем'єр-міністри і міністри закордонних справ численних держав ОН.

Головними темами на цій сесії будуть демілітаризація космосу, економічні санкції проти Південно-Африканської Республіки за її політику апартаіду та інші. Делеґації 159 держав світу обрали президентом Генеральної асамблеї еспанського дипломата Хайме де Пенієса, який, як кажуть політичні спостерігачі і кореспонденти, був одушевлений своїм новим постом.

До Ню Йорку прибув вже міністер закордонних справ СССР Едуард Шеварднадзе, який має в пляні не тільки виступити на Генеральній асаблеї, але також зустрінутись з президентом Р. Реґеном і державним секретарем Джорджом Шулцом у Вашінгтоні, а також має заплянованi численні зустрічі з іншими представниками держав, які приїхали на сесію Генеральної асамблеї. Спостерігачі звертають увагу, що Совєтський Союз правдоподібно вестиме сильну кампанію проти „мілітаризації" космосу.

ЛИВАНСЬКІ ШІЇТИ ЗВІЛЬНИЛИ ОДНОГО ЗАКЛАДНИКА

Вашінгтон. — Президент Роналд Реґен повідомив офіційно в середу, 18-го вересня ц.р., що ливанські шіїти звільнили одного із сімох американських закладників, а саме пастора Бенджаміна Вийра, який перебув в ливанському полоні 16 місяців, переїжджаючи з місця на місце. Президент признався, що Вийр був звільненей ще в суботу 14-го вересня, але Адміністрація, яка старається про визволення ще шістьох інших закладників, офіційно не проголошувала тієї справи надіючись, що переговори між офіційними речниками Білого Дому і ливанськими шіїтами закінчаться успішно і тоді Ураяд зможе проголосити про звільнення усіх закладників. Тимчасом переговори не увінчалися успіхом, хоч представники Державного департаменту залишилися покищо в Єгипті, надіючись на відновлення переговорів.

Президент Р. Реґен, який перебував в літаку в дорозі до Ню Гемшир, щоб там далі вести кампанію у справі нової податкової системи, розмовляв з президентського літака телефоном з пастором Вийром і передав йому щирі побажання та багато успіхів в його праці на волі. Речники Адміністрації заявили кореспонден там, що згаданий 61-річний пастор привіз від захоплювачів, ливанських екстермістів, листа у якому вони поставили передумови для звільнення шістьох інших американців, які перебувають у полоні - одного дипломата, трьох членів факультету амариканського університету в Бейруті, римо-католицького священика і кореспондента агентства Ассошієйтед Пресс. Очевидно, речники Білого Дому відмовились від дальших коментарів і не бажали називати точок передумови, щоб не пошкодити дальшим заходам про звільнення закладників.

В тому самому часі головний дорадник Президента у справах крайової безпеки Роберт МекФарлейн заявив видавцям фазет в Кольорадо, що існує так звана „ревалізація" між ливанськими шіїтами за право контролі над закордонними закладниками і це становить велику трудність у переговорах з ними. „Ми надіялися, що звільнення пастора Б. Вийра одною ливанською фракцією, стане спонукою для інших фракцій і в такий спосіб будуть звільнені інші закладники, тимбільше, що політична ситуація, а радше відносини шіїтів до ЗСА дещо злагіднились", - заявив МекФарлейн.

Політичні спостерігачі і деякі арабські приятелі ЗСА кажуть, що чим менше говоритиме про справу звільнення президент Р. Реґен і його дорадники, тим краще буде для закладників, бо під час інтерпритації звільнення одного закладника може наступити ускладнення особливо коли про цю справу багато говориться прилюдно.

В СВІТІ

СПОГАДИ АНДРЕЯ ҐРОМИКА, колишнього міністра закордонних справ СССРвід 1957 року, а тепер голови Президії Верховної Ради СССР, можуть стати черговою конкуренційною „віною" між нюйоркськими видивництвами за право публікації. А. Ґромико повідомив тільки деякихвидавців на заході, що він тепер використовує вільмий час для написання своєх спогадів з оцінкою історичних подій в Совєтському Союзі і за кордоном.

ІЗРАЇЛЬСЬКІ УРЯДОВІ РЕЧНИКИ незадоволені становищемСовєтського Союзу, який вже тепер готовий визнати контроверсійне право Ізраїля на прилучення східньої частини Єрусалиму до західньої і перенесення столиці з Тель Авіву, хоч формально 85 відсотків усіх урядових бюр і так вже прцюють в тому місті. За анексію совєти домагаються, щоб Ізраїль віддав арабам західню частину побережжя ріки Йордан, Голяські височини і смугу Газа. Прем'єр-міністер ізраїльського уряду Шімон Перез заявив, що пропозиції Москви навіть не можуть бути предметом переговорів.

КЛЯВС БАРБІ, нацистський злочинець і колишній командант ґестапо тяжко хворіє у французькій тюрмі і може померти ще перед визначеною датою процесу над його злочинами. Французька прокуратура повідомила, що вона не може приспішити процесу з огляду на труднощі, які заіснували з передачею і перекладами документів західньонімецьким урядом. Процес мавби початись 10-го січня 1986 року

ЗАХІДНІ ПРЕСОВІ АҐЕНТСТВА чимраз частіше повідомяють про поганий фізичний стан румунського президента і першого секретаря компартії Ніколае Чаушеску, який, правдоподібно, вже від довшого часу хворіє на пістряка і перейшов кілька операцій. Чаушеску, якому в травні минуло 67 років життя бажає, щоб після його смерти державними справами керувала його дружина, але політичні спостерігачі натякають, що після відходу Чаушеску з цього світу політична ситуація в Румунії може змінитися в користь Совєтського Союзу, який зі своєї сторони вже тепер робить заходи в тій справі.

ФРАНЦУЗЬКА ГАЗЕТА „Лє Монд" опублікувала повідомлення, що корабель пацифістів групи ґрінпіс, які виступають проти нуклеарних випробувань Франції на Пацифіку, затопили французькі військові нурці і для цього твердження існують, як пише згадана газета, докази і свідки. Покищо міністерство оборони Франції не зайняло до цієї справи жадного становища.

МАЛО ВІДОМА сальвадорська політична група взяла на себе відповідальність за схоплення дочки президента Ель Сальвадору Хозе Наполеона Дуарте, Інез Дуарте Дуран. Про це повідомили урядові джерела після того, як представники уряду взяли участь у зустрічі з представниками неназваної промарксистської групи. Зустріч відбулася в Мехіко, на якій представники ребеліянтів домагалися звільнення 12-ох своїх членів з тюрем в Ель Сальвадорі за звільнення дочки президента.

ІТАЛІЙСЬКА ПОЛІЦІЯ заарештувала і оскаржила в атенаті на підприємство „Кафе де Парі" в Римі народженого в Ливані палестинця, який вкинув дві гранати до згаданого підприємства, у якому збирались переважно закордонні туристи. Одна з гранат вибухла і поранила 38 осіб. Мотиви цього бонблення все ще залишаються нерозгаданами, бо заарештований 27-річний палестинець Амад ель Госсен Абу Сарея не розкрив ще таємниці свого вчинку. Обидві гранати — совєтського виробу.

АНЯ БОГАЧЕВСЬКА СТАЛА 31-ОЮ „МІС СОЮЗІВКОЮ"

АНДРІЯНА МЕЛЬНИЧИН І КСЕНЯ ПАНЧАК ОБРАНІ КРАЛЯМИ

Новообрана „Міс Союзівка" Аня Богачевська (друга зліва) з почотом (зліва) перша краля Андріяна Мельничин, друга краля Ксеня Панчак і „Міс Союзівка 1985" Марiянка Сосяк.
(Фото: Михайло Бойцюрків, „Український Тижневик")

Союзівка. — Аня Богачевська, 21-літня студентка четвертого року Стоні Брук університету, донька відомих і активних мистців Роми Прийми-Богачевської і Юрія Богачевського з Ню Йорку, була обрана тут в суботу, 14-го вересня, 31-ою „Міс Созівкою" під час традиційного вже контесту, до якого в цьому році зголосилося вісім кандидаток-красунь, в тому п'ять юних гуцулок з танцювального ансамблю „Черемош", який виступав того вечора на Союзівці.

На першу кралю тричленне жюрі обрало 21-річну студентку четвертого року в університеті Кентакі Андріяну Мельничин, доньку відомого співака-тенора Василя і Оксани Мельничин. Почесть другої кралі припала гуцулці Ксені Панчак, 19-літній доньці Василя і Марійки Панчаків, студентці Ратґерського університету в Пенисокен, Н.Дж.

Кароока А. Богачевська студіює політичні науки і плянує стати правником. Вона є головою танцювального ансамблю „Сизокрилі", допомагає своїй матері в навчанні народних танців на літніх таборах і сама чудово танцює. Вона є членом 204-го Відділу УНС.

А. Мельничин студіює економію, а її справжнє форте — це піяно. Вона постійно акомпаньює своєму батькові-солістові, а вивчає піяно у відомого проф. Ренкіна. Як і Аня, любить мистецтво, вишивання, спорт.

К. Панчак, крім танцювання в „Черемоші", співає в дівочому хорі „Русалка", є секретаркою Українського Студентського Клюбу в університеті, любить клясичну ґітару, подорожування і знає еспанську мову.

Всі три кралі є членами Пласту.

Перед проголошенням вислідів конкурсу, ведучий програмою Роман Лупань представив жюрі: інж. Роман Ракочий, ст., інж. Юрій Савчак і Ігор Сохан, а в його імені інж. Ракочий висловив признання всім восьмом кандидаткам, підкреслюючи їх інтелігенцію, добре знання української мови, історії, літератури.

Коронувала краль відхо-

(Закінчення на стор. 4)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (50-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $7.50 на 6-місяців, $15.00 — на рік. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Ювілейна Генеральна Асамблея ОН

У вівторок, 17-го вересня 1985 року, відкрилася 40-ва з черги Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй. Вона „ювілейна", бо засновано Об'єднані Нації 40 років тому в Сан Франсіско. З'єднані Стейти вклали в її заснування найбільше труду і тепер платять на ОН 25 відсотків їхнього бюджету. Але всі коментатори американської преси одностайно ствердҗують, що надії, що їх Америка покладала на цю установу, не здійснилися. Об'єднані Нації мали стати інструментом, ґарантом і протектором миру. Замість цієї шляхетної місії — Об'єднані Нації перетворились в терен, на якому раз-у-раз атакують, критикують і ворожо ставляться до господаря, на території якого знаходиться палац ОН у Ню Йорку. Розрослись Об'єднані Нації до 159 членських країн, з яких деякі мають тільки кілька тисяч мешканців і менші територією, як найменший один стейт Америки, але стали прислужниками СССР і виступають проти американської суперпотуги. Ці атаки спонукали ЗСА два роки тому виступити з одної з головних автономних аґенцій ОН — ЮНЕСКО (Організації для освітніх, соціяльних, і культурних справ), бо та установа перетворилась цілком у слухняну Москві протиамериканську аґентуру.

Новий американський амбасадор в ОН, 68-літній емеритований генерал Вернон Волтерс усе ж твердить, що ОН потрібні світові і їхні „плюси" більші за „мінуси". Коли його спитали, чи буде продовжувати тактику його попередниці на тому становищі, Джін Киркпатрік, він потвердив, що суть залишиться та сама, бо вона залежна від закордонної політики ЗСА, але буде змінена методика діяння. Він заповів між іншим, що буде старатися відтягнути від СССР різні „невтральні" країни. До речі, Волтерс говорить сімома мовами і виконував уже різні дипломатичні місії за кількох президентів Америки. Роналд Реґен промовлятиме на тій Генеральній Асамблеї 24-го жовтня. Загалом сподіваються приїзду до Ню Йорку коло 80 королів, президентів і прем'єрів, разом коло 4,000 осіб — страшний клопіт для нюйоркської поліції. Будуть і шанобливі гості, як прем'єр Великобританії Марґарет Тачер, король Йорданії Гуссейн, король Савдійської Арабії Фагд, президент Єгипту Мубарак, але й будуть такі нікчемні постаті, як зненавиджений всіма поляками генерал Ярузельський чи протектор терроризму Каддафі з Лівії. Загал американського суспільства правильно не привязує жадного поважного значення до Об'єднаних Націй.

Ніна Строката

ЕВРОПЕЙСЬКИЙ БЮЛЕТЕНЬ ПРО ОДНУ НЕДАВНЮ ПУБЛІКАЦІЮ У „ВІСТЯХ З УКРАЇНИ"

Бюлетень „Вести из СССР" (USSR News Brief), авторитетне видання, яке протягом п'ятьох років подає систематизовані й перевірені інформації про порушення прав людини в усіх кутках СССР. Випускає цей Бюлетень видавництво „Страна и мир" (Мюнхен, Західня Німеччина), а постійний упорядник і редактор — колишній політв'язень СССР Кронід Любарський. Згаданий Бюлетень виходить щодва тижні російською та англійською мовами.

У тому випуску Бюлетеню, який має число 15/16 і позначений датою 31-го серпня 1985 року, подано повідомлення, що містить додаткову інформацію про „покаяння" Юрія Шухевича. Маючи оригінал одного з листів Юрія, який той писав минулого року, як вже став сліпим, редакція „Вестей из СССР" звернулася до послуг графологічної експертизи, яку задумано для того, щоб „встановити, чи тою самою рукою написані лист, який має редакція „Вестей из СССР", та опубліковане в газеті „Вісті з України".

Експертизу виконано в Мюнхені. Виконавцем експертизи була Катерина Штульман-Кортин, яка є знавцем аналізи рукописних текстів та фахівцем з психології почерку. Ініціятор експертизи поставився до свого задуму дуже вимогливо. Це видно хоч би з того, що враховано брак інформації про заслання Шухевича. Тому експертові подано додаткове питання: *якщо б Юрій перейшов* якусь нову хірургічну операцію, про яку ми не знаємо, чи могла б вдала операція настільки відновити його зір, щоб він міг писати такими рядочками, які від імени Юрія подали „Вісті з України".

Ось відповідь експерта на поставлені завдання щодо порівняльної експертизи текстів, якими володіють европейські „Вести из СССР" та совєтські „Вісті з України": „Якщо навіть припустити, що автор почерку А за час, що минув (незадовго перед цілковитою втратою зору), перейшов операцію очей і вона дала найліпший наслідок, стан його зору навряд чи міг за короткий час поліпшитися аж так, щоб почерк набув таку компактність, яка є в зразку, поданому для порівняння".

Тут слід пояснити, що почерк А — це умовна назва оригіналу приватного листа, написаного Юрієм, коли він вже втратив зір, а зразок, який подано для порівняння — це уривки з листа Юрія Шухевича, якими „Вісті з України" оздобили свою публікацію про своє „прозріння".

До якого висновку приходить експерт? — А от до якого: „з вірогідністю, що наближається до 100%, можна заперечити ідентичність авторів обох почерків".

Вже було згадано про те, що виконавець експертизи є знавцем психології почерку. Висновок експерта цікавий із цього боку: „Протилежно до надзвичайної субтельности почерку. А почерк, що його подано для порівняння, відбиває повноту життьових сил та значну здатність насолоджуватися життям".

Виглядає, що експерт Катарина Штульман-Кортин не тільки знайшла результат, який викриває конкретну фальсифікацію КҐБ, а й спромоглася зазирнути в глибинний зміст кривавої послідовности ЧК-ҐПУ-НКВД-КҐБ.

Людмила Волянська

„...ЗА ВКРАЇНУ ЙОГО ЗАМУЧИЛИ КОЛИСЬ..."

(Поет Василь Стус не живе)

І чи може буте інакше серед тих без міри боротьби і без краю страждання, які випали на долю України і на її часто героїчних, а ще частіше страждених дітей.

Ворог лютий, безоглядний і мстивий, втілення самого пекла, — це ж укріплюють так комуністично-московську „неделімую", ціною українців — теж „інтернаціональні" кати, що служать Кремлеві. Це ж люте Че-Ка, ГПУ, НКВД чи КГБ тих Ягод, Єжових, Берії та Андропових. І це вони всі разом у змові, щоб повергнути „сонце України у чорну стужу". І це вдається їм не раз... На „чорних водах" спливає „червона кров калини". — Калина — символ України і відгомін улюбленої пісні його матері Олени Стус: „Ой, люлі, люлі, моя дитино", де є ці слова: „Найдеш у гаї тую калину — то й пригорнись"... (і тут „Кобзар" Шевченка). Присвячуючи свій вірш „Ярій, душе, Ярій, а не ридай!" Аллі Горській, убитій окупантом України в 1970 році, і почуваючи, що за нею його власна „калинова кров безсмертним горем і бідою окошиться", писав Стус:

Ярій, душе. Ярій, а не
ридай!
У чорній стужі сонце
України,
а ти шукай —
червону тінь калини,
на чорних водах
тінь її шукай.
Бо мало нас. Дрібнесенька
щопта
мине для молитов і
сподівання.
Застерігає доля нас
зарання,
що калинова кров —
така крута,
така терпка, як кров у
наших жилах.
У білій стужі
білих голосінь
ці грона болю, що падуть в
глибінь,
безсмертною бідою
окошились.

III

Просить Стус, як колись Тарас, долі злої, коли доброї жаль, Боже, то дай злої, злої... і щоб біль грав, як та братерська наша доля Шевченкова, без кунтуша: як Господь нас оком поминає..

Даждь нам, Боже, днесь!
Не треба завтра —
даждь нам днесь, мій Боже!
Даждь нам днесь!
Догоряють українські
ватри,
догоряє український весь
край. Моя дорога догоряє,
спрагою жолобиться душа.
Як Господь нас
оком поминає,
тоді, болю, грай без
кунтуша!

Над Стусом збиралися все густіші хмари. Переслідування міцніли у тюрмі, що — „антиукраїнська за призначенням". „Українців репресують передусім", — пише Стус, вже відчуваючи своє приречення на смерть, у довгому звіті-підсумку, начебто перед Україною і нами у сповіді — „З таборового зошита" (Сучасність, листопад 1983 року), так і пише, що він „не бачить нікого і нічого. Жодного знаку сподівання" на зміну його життя. „Але голови гнути я не збирався, бодай, щоб там не було. За мною стояла Україна, мій пригноблений народ, за честь котрого я мушу обставати до загину"... До загину! Так воно і сталося.

Але знав поет, хоч і приречений на смерть, що „ТАК довго тривати не може. Такий тиск можливий перед загибеллю. Не знаю, коли прийде загибель для них (катів), але я особисто чуюся смертником"... „Здається все, що я міг зробити за свого життя, я зробив...", — Це вже зовсім мотив святого Павла перед смертю цього апостола-інтелектуала.

Прощаючись, ставить Стус перед очі інші трагедії. Кінчає він записки в „Таборовому зошиті" двома життями його спів'вязнів — Олекси Тихого, що вже тоді був при смерті, і благав нас заступитися за дійсного святця, мученика за Христову віру — Семена Скалича; він писав: „С.Ф. Скалич, український покутник, мученик польської політики санації і большевицького 'визволення'. У 16 років він захворів на туберкульозу ніг і став інвалідом-калікою. В 1945 році большевики відправили його на Балхаш за те, що знайшли в нього партизанську брошуру. Мук, які переніс він за 10 років ув'язнення (це були ще сталінські табори) вистачило б на святого Великомученика. З 1953 року він зв'язав своє життя з покутництвом — цікавою народною версією українського месіянізму... Він, Божий чоловік, вірує в нове пришестя Христа з фанатичною відданістю"... Скалич не сьогодні — завтра помре. І хворий смертельно сам Стус усе таки просить, щоб перейнялися долею Скалича „всі чесні люди світу". Особливої підтримки він просить від конфесійних організацій світу. Бо Скалич не має „ні листів, ні грошей" і здався цілком на Божу Ласку, готовий померти.., В цьому ж есеї-сповіді „З Таборового Зошита" виступає Василь Стус з полум'яною обороною польських звитяжців з „Солідарности", з подиву гідною глибиною виявляючи своє розуміння не тільки національних проблем, а і геополітичних. І це йому належать слова з осудом московського дикунства: „Після Польщі... вірити в московські ідеали може тільки останній дурень і останній негідник".

Василь Стус попрощався з нами — відчуваючи, що вже не належить сучасному світові. Він пройшов лябіринтом бід до свого речення, як і обіцяв у вірші „Геть спогади з-перед очей":

„Пройдімо лябіринтом бід
до свого речення,
де щонайвища з нагород
І найчесніша — МСТА
за наш прихід і наш ісход
під тягарем хреста."

Це мста-помста. Вона постане з сльози Стусової, але тим часом, ще один Хрест, хоч тільки уявний — високий і білий, став на українському цвинтарищі в країні сліз і горя, де все ще не наповнилася чаша до кінця. Але виповниться неодмінно. А сам Василь Стус увійде, бож поліг він офірою, в царство пресвітлеє, золотоглавеє. Там на нього вже чекають ті герої мученики, чиїм слідом він ступав. І це не збіг обставин, а призначення долі і мабуть бажання Василя Стуса, що прожив він на землі стільки ж, скільки й Тарас Шевченко. Обом було в останню годину всього 47 років — на вершку сил і можливости. Таким би жити й жити!.

Обидва не боялись смерти і обидва не питали, чи тяжкий їх хрест; не каялися, не кланялися лукавим суддям і катам свого народу. Обидва жили й любили і не знали „зерна неправди за собою", ніколи і ніде не набралися вони скве́рни, бо ж знали обидва молитву „Царю Небесний, Утішителю, Душе Істини, везді сий і вся ісполняяй, Сокровище благих і жизни Подателю..." Духа святого просили обидва — очисти ни от всякия скве́рни... Обидва і в

(Закінчення на стор. 4)

І. Дурбак

Реґіональний рух у кінцевій фазі

Після понад 30 літ активности нашого реґіонального видавничого руху, що охопив майже всі західньо-українські землі, він доходить до свого закінчення, сповнивши свої головні завдання — видавання реґіональних збірників про наші вужчі батьківщини. Автор цих сторінок бачив у Німеччині по селах об'ємисті монографії, що охоплювали 1000 літ існування осель, зі списками мешканців, привілеями і грамотами володарів і владик,а німецькі міста мали цілі бібліотеки книжок, присвячених історії, розвиткові та споминам про рідне місто.

З невідомих причин ця ділянка в нас чомусь була так якби забута, просто іґнорована. До виїмків належали проф. О. Барвінський, автор цінних споминів з XIX сторіччя, д-р В. Шухевич, автор тритомової „Гуцульщини", ред. Юліян Бескид-Тарнович, що присвятив своїй рідній Лемківщині біля 20 книжок, історичного й літературного змісту. Решта українських земель була так якби призбута.

Проф. В. Кубійович описав Лемківщину та закликав описувати всі українські землі. Він та ред. Ю. Тарнович стали рушіями нашого сучасного реґіонального руху, що розвинувся вже на еміґрації, за океаном, в Америці та Канаді, де появилися книжки про Львів, Перемишль, Кам'янець Подільський, Коломию й інші міста, села, повіти й області України. Досі появилося понад 40 реґіональних видань, приготовляється ще понад 10 збірників. Появляються реґіональні журнали, як „Літопис Волині", „Анали", „Лемківщина", „Гуцулія", „Гуцульщина", „Квітучі береги", „Тернопільщина", „Голос Підгаєчан", „Надбужанська Земля" й інші.

Цього року відбули свої з'їзди: гуцули, станиславівці, городенці, колишні мешканці табору в Реґенсбурзі. Заповіджений з'їзд рогатинців. Появився II том Станиславівського збірника, має появитися збірник табору в Реґенсбурзі. Незабаром мають появитися збірники: ярославський, зборівський, приготовляють збірники: комарнянський, стрийський, лемківський, збаразький (III том), надбужанський, гуцульський, коломийський, дрогобицький (III том) і інші.

Появилася збірка споминів Б. Остап'юка „Давній Тернопіль", які не ввійшли до III тому „Шляхами Золотого Поділля".

Хоч появилися книжки про Львів, Перемишль і Коломию, але львівський, перемиський і коломийський повіти досі не дочекалися опрацювання й видання чергових томів реґіональних збірників.

Монографія д-ра Ю. Рабія про Самбір досі не видана. Земляки з Гуцульщини й Бойківщини створили кілька комітетів з тих земель, що дублюють свою працю. На щастя — гуцули вже об'єдналися.

Тернопільський Комітет, заснований у 1957 році, почав опрацьовувати ціле Поділля, до I тому „Шляхами Золотого Поділля" включив теж матеріяли про Зборівщину, Збараж, Копичинці, Теребовлю. Одначе, коли постали реґіональні комітети Збаражчини, Бережанщини, Теребовельщини, Чортківщини, Бучаччини, й ін. подільських повітів, тоді Тернопільський Комітет обмежився тільки до Тернопільського повіту. Досі появилося 13 подільських збірників, ще має появитися Зборівський і Збаразький (III т.). Проф. Кубійович обстоював думку, що краще опрацьовувати міста чи повіти, але не області, бо тоді немає евіденції, немає доброго знання про терен і людей. Практика показала, що не всі редактори реґіональних збірників орієнтувалися в житті даної території, тому є деякі помилки, навіть деякі автори часто помилялися. Тому необхідна була перевірка матеріялів старшими людьми, що добре орієнтувалися в місцевих відносинах.

Крім реґіональних комітетів колишніх мешканців українських земель, що вже майже сповнили свої завдання, необхідно опрацювати життя українських таборів переселених осіб („ДіПі") в Західній Европі після Другої світової війни, як теж і українські осередки у вільному світі. В 1973 році відбувся на „Верховині" з'їзд колишніх мешканців табору в Міттенвальді в Німеччині. П. Рогатинський погодився зредаґувати міттенвальдський збірник, але пізніше він вирішив, що треба видати збірник про всі наші табори в Німеччині. Але тих таборів було понад 20, не було матеріялів про них, і він зрезиґнував.

Мешканці колишнього табору в Реґенсбурзі приготовили свій збірник і він появився осінню. Інші таборовики не спішаться відбути з'їзди, вибрати комітети зібрати матеріяли й видати їх. Це просто обов'язок залишити документацію про нашу велику організаційну, виховну й культурно-освітню працю в „таборових республіках".

Вкінці найвища пора опрацювати збірники про наші поселення у вільному світі. В Австралії появився великий збірник „Українці в Австралії". У Канаді появилося багато книжок про українські поселення. УНС видав книжку про українську еміґрацію в Америці давніше, тепер має вийти нова книжка, але треба було опрацювати українське життя по стейтах, а не про цілу Америку, що довело до скорочування матеріялів. Про українців у Ню Йорку, Філядельфії, Чикаґо, Дітройті треба видати цілі книги, а не короткі згадки. Одначе за „високою політикою ми занедбали докладну історію нашої еміґрації, що мала багато світлих моментів, не тільки роздори, незгоди, двоподіли, як тепер.

Внаслідок частих воєн, знищень, переслідувань в Україні багато матеріялів пропало, але тут треба використати догідні умовини.

ГАЗЕТА „ВАШІНҐТОН ТАЙМС" повідомила, що Державний департамент готовий видати в'їзні візи трьом вченим комуністичної Кореї, запрошеним на конференцію спеціялістів з країн Азії, яка відбудеться в жовтні цього року. Якщо це повідомлення відповідає дійсности, то мова йде про безпрецедентну подію в історії відносин між Вашінґтоном і Пхеньяном, які не можна назвати дружніми. Намір Державного департаменту видати візи північнокорейським вченим викликав різку критику уряду Південної Кореї і консервативних американців, які вважають, що будь-які контакти між Вашінґтоном і Пхеньяном не сприятимуть успішному ходові переговорів між Північною і Південною Кореями і приведуть до послаблення зв'язків між Сеулом і Вашінґтоном.

Андрій Коваль

ПОЛЬСЬКА КНИЖКА ПРО УКРАЇНСЬКУ НАЦІОНАЛЬНУ СВІДОМІСТЬ

II

На розумінні української проблематики — вказує дослідниця — заважила концепція бачити історію Росії, України і Білорусі як історію одного народу з пересувним центром влади з Києва до Суздаля і Володимира, а відтак до Москви. Таку історію створив московський митрополит з XУI ст. Макарій. Теорію пересувного центру використали в своїх працях російські історики XIX століття.

Можна додати, що той погляд з деякими поправками, що випливають з тези про поділ одного староруського народу в XIУ столітті на три народи і намагання двох з них за всяку ціну „возз'єднатися" з великим російським народом, щоб в майбутньому спільно доконати „великої жовтневої революції", є непохитним догматом і сучасної совєтської історичної пропаґанди.

Обговорюючи стару польську історіографію, авторка книжки демонструє погляди О. Яблоновського, який в історії України апотезує ролю Польщі, що на його думку, вивела Україну в світ європейської цивілізації. Інший визначний історик К. Шайноха вважав проблематику України складовою частиною проблем Польщі як одного народу. Для відпруження варто приблизити собі бачення України очима польського історика з перелому XIX і XX століть Ф. Равіти-Гавронського, що навіть у 1922 році міг собі дозволити на такий акстравагантний погляд: „Русини, створивши собі фікційну 'Україну' як нібито етнографічну цілість, мають тепер чотири 'України': 'велику совєтську', 'малу' або західню, а вже на наших очах фабрикують [illegible] на Холмщині і на Волині".

[illegible] які проголошували вищенаведені погляди, не [illegible], потреби дошукуватися української національної свідомости ані в XУII ані в XX сторіччях. Сучасні історики в Польщі назагал об'єктивно підходять до історії України, хоч мусять придержуватися з позанаукових причин деяких пропаґандивно-політичних тверджень совєтської історіографії.

Чи авторці вдалося, помимо всіх труднощів, на які сама вказує, виконати своє завдання, тобто вичерпно дослідити стан національної свідомости двох суспільних верств українського народу першої половини XУII століття, представити засяг і глибокість тієї свідомости в процесі її розвитку? Здається, що авторка передобрила свій академічний підхід до досліджуваної теми. Вона вказує, що часто один автор у тому самому творі, вживаючи якогось окреслення, надає йому в різних місцях різного значення. Наприклад, словом „Русь", вжитим як термін географічно-адміністраційний, окреслювано „край", або „руські краї", при чому без точного означення географічного обшару, на зразок: „громадяни всіх руських країв".

Частіше назва „Русь" означала культурову і релігійну спільноту, наприклад коли М. Смотрицький наголошував потребу знайти дорогу до об'єднання „Русі з Руссю", маючи на думці поєднання православних з уніятами. Але вже зовсім інший, цілком політичний аспект має такий зворот: „немає Русі в Русі", яким автор старається усвідомити читача, що доконався поділ одного народу на два, на православний і на уніятський руські народи.

В протестаціях та посольських інструкціях, в полемічних творах окреслення „Русь" і „руський народ" означали релігійну спільноту. Щоб життя дослідниці стало труднішим, автори XУII століття одним розчерком пера писали: „народ руський грецької релігії" або „наш православний народ руський". Коли ж автори сягали до історично-культурної арґументації, тоді послуговувалися такими зворотами як „наш старожитний народ руський" чи „старовічний руський народ".

За руський народ вважали себе українська шляхта і вище духовенство. Отже поняття народу зводилося до станової спільноти. На це недвозначно вказує голосний виступ Адама Киселя в сеймі у 1641 році, коли він став на захист „руського шляхетського народу". Дослідниця звертає увагу, що спільні інтереси польського та українського [illegible] подекуди мали вплив на притуплення гостроти висловів у офіційних та неофіційних документах, якими вона послуговувалася. І тому вона підкреслює, що з-під козацьких пер виходили сильніші формулювання, які протиставляли собі поляків і русинів, а в історичних піснях, ще перед повстанням Хмельницького, поняття „лях" набирало вже неґативного значення.

Розглядаючи національну свідомість української шляхти, Т. Хинчевська-Геннель вказує, що тодішня руська шляхта жодним способом не чулася пов'язана з Московською державою, хоч вона кількакратно зверталася до царя в справах православної віри. „Можна натрапити на сліди — каже вона, — які свідчать впрост про іронічне відношення до Москви".

Узагальнюючи свої дослідження авторка формулює кілька чинників, які впливали на розвиток національної свідомости шляхти і козацтва:

1. Велике значення в демонструванні своїх національних почуттів мала Берестейська унія.

2. Поважним збудником національної свідомости стався процес польонізації великої частини української шляхти. Представники українського табору шукали причини занепаду мови, церковного життя, взагалі культури та відходу від них вищих верств руського суспільства. Вони покликалися на історичну спадщину Київської Русі, на значення тієї спадщини для віднови, на історичну ролю Києва.

3. Найважливішим фактором авторка вважає уставлення нелеґальної православної ієрархії в 1620 році з нав'язуванням до церковної традиції, до пам'яти про предків, які прийняли віру з Греції, при чому підкреслювалося, що Польща прийняла християнство пізніше, ніж Русь.

4. Не без значення — на думку авторки — була проблема національного героя і морального зразка, який міг би стати втіленням загально визнаних вартостей. Найбільш гідним прикладом вважалося князя Костянтина Острозького, і цікаво, що таким зразком він був і для православних і для уніятів. Другою постаттю був гетьман Конашевич-Сагайдачний за свою прив'язанність до православія та за свої лицарські прикмети. Символом захисника православної віри став також Петро Могила, не зважаючи на контроверсійність цієї постаті з приводу його прихильности до західніх інтелектуальних течій.

Тереза Хинчевська-Геннель зробила перший крок у дослідженні української національної свідомости в першій половині XУII століття. Як кожний перший крок, цей крок був обережний. Інші дослідники, які напевно підуть за нею, будуть намагатися поглибити свої досліди, внести до них більше систематики. Видається, що дослідження цього питання в ізоляції від цілих суспільних груп, не є найкращою методою.

Тим більше, коли взяти до уваги, що, наприклад, українське міщанство в ті часи стає найбільш активною суспільністю, очолюючи процес національного відродження. Не обійдеться, мабуть, і без того, що треба буде знайти ключ і до успішного ведення дослідів над свідомістю рядового козацтва.

З основним питанням в'яжеться цілий ряд інших справ, от хоч би капітальна проблема браку стремління творити власний державний організм, чи масовий перехід української шляхти до польського католицького табору.

Кінець

Надзвичайний Всегуцульський З'їзд

Від серпня 1984 року плянований Надзвичайний Всегуцульський з'їзд відбувся в суботу, 8-го і в неділю, 9-го червня 1985 року в Канаді, в місцевості Вайнленд, Онтаріо. Ціллю З'їзду було об'єднати дві дотепер діючі централі гуцульських товариств: Українське Світове Об'єднання Гуцулів (УСОГ) і Конференцію Гуцульських Товариств Америки й Канади (КГТАК). Достатня кількість часу для підготови З'їзду оправдала себе. З'їзд був підготований дбайливо, в наслідок чого пройшов у спокійний, зрівноваженій атмосфері, ділово, без зайвої витрати часу. Самі учасники З'їзду, які таких з'їздів мають за собою уже більше, твердили, що З'їзд, про який мова, був одним з найкращих.

Ціль З'їзду осягнено. Обидві згадані централі об'єдналися і створили одну надбудову Українське Світове Об'єднання Гуцулів. Під час З'їзду не раз висловлювано думку, що за прикладом гуцульських товариств повинні піти інші розбиті товариства, а особливо розбиті крайові представництва української еміґрації, і дійти вкінці до порозуміння і до повної згоди. Один із гостей з Чикаґо, які приїхали на З'їзд в ролі обсерваторів, назвав З'їзд святом. Його спостереження неперебільшене. Настрій З'їзду був дійсно урочистий і дай, Боже, щоб учасники його зберегли цей урочистий настрій назавжди. Хай перед їхніми очима постійно стоїть фрагмент З'їзду, коли голови обидвох існуючих дотепер централь Василь Барчук і Іван Андрусяк дружнім стиском рук урочисто засвідчили про єдність гуцульської громади в системі УСОГ. Правда, незначна кількість гуцулів находиться ще поза УСОГ, але є надія, що і вони включаться в його систему.

З'їзд тривав два дні. Першого дня відбулася реєстрація делеґатів і гостей (було їх понад 100), переведено значну застину ділових нарад, влаштовано вечерю-бенкет з мистецькою програмою. Після цього була ще забава з танцями. У бенкеті й забаві взяли участь не тільки учасники З'їзду, але й гості. Діловими нарадами З'їзду керувала президія, яку очолив Михайло Мохнач з Баффало. Секретарями були п-ні Чорна і Володимир Пилип'юк. В переліку інших членів президії обмежимося до деяких осіб: О. Роман Ганкевич, ред. Лідія Бурачинська, д-р Іван Сеньків (з Німеччини), Василь Потєк (з Англії). Проведено вибір комісій — Верифікаційної, Номінаційної, Резолюційної і Статутової. Перші три комісії діяли протягом З'їзду і закінчили свою працю разом з ним. Статутова комісія буде діяти аж до наступного з'їзду і щойно тоді подасть звіт із своєї праці. В ході дальших ділових нарад присутні заслухали звітів уступаючих управ: Управи УСОГ і Управи КГТАК. Після звітів відбулася речева, конструктивна дискусія. Присутні члени Гуцульських Товариств позитивно оцінили працю своїх Централь, в наслідок чого і на внесок голів контрольних комісій - уділили уступаючим управам абсолюторію. На цьому припинено заплановані на цей день наради і відложено їх до наступного дня.

В часі бенкету, який розпочато й закінчено молитвою, прочитано доповідь д-р Олександри Копач. Доповідь прочитала Василина Петришин з огляду на те, що д-р Копач через недугу не могла прибути з Торонто на бенкет. Відчитано привіти від Владики Борецького (з Торонто) і Владики Платона Корниляка (з Мюнхену, Німеччина). Був привіт від СКВУ та від організацій крайового чи льокального засягу. Були й особисті усні привіти. З'їзд між іншим усно вітали: о. Роман Ганкевич, д-р Валентин Мороз, Віктор Роснко. Господарем бенкету був Михайло Луців.

Після вечері присутні мали змогу послухати кілька пісень у виконанні жіночого тріо з Торонто „Верховина" під керівництвом Олени Глібович. Виступ „Верховинок" настільки припав до вподоби слухачам, що вони невгаваючими оплесками добилися наддатку. Крім „Верховинок" виступав ще танцювальний гурток „Дунай" з Ст. Катеринс (у неповному складі) під керівництвом Ореста Самця. Як „Верховина", так і „Дунай" - це добре знані українській громаді мистецькі одиниці так, що звичайному собі репортерові годі внести щось нового до їх оцінки.

Після бенкету розпочалася забава з танцями, яка тривала поза північ. До танців приграва оркестра „Квінтет" і гуцульські музики з Баффало, Гамилтону і Філядельфії.

В неділю, 9-го червня, в ранніх годинах учасники З'їзду виїхали автобусом і приватними автами до Гемилтону, щоб взяти участь у Службі Божій, що її у церкві Св. Духа відправив парох тієї церкви о. Роман Ганкевич. Після Служби Божої відслужено ще Панахиду за покійних членів УСОГ. Крім о. Р. Ганкевича Панахиду відправляв ще о. Хабурський.

Повернувшись із Богослужень, учасники продовжували ділові наради. Прийнято звіт Верифікаційної комісії (звітував [illegible] Іван Варварук), ухвалено резолюції, прочитав їх член Резолюційної комісії д-р Михайло Лоза. Обрано нові керівні органи об'єднаної уже Централі Гуцульських Товариств. Склад їх підібрано вдало, а це дає запоруку спокійної творчої праці УСОГ у майбутньому. На запропонованих Номінаційною комісією кандидатів учасники З'їзду погодилися беззастережно. Інших пропозицій не було. Головою Номінаційної комісії був Василь Слободян. Керівні органи УСОГ обрано у такому складі:

Екзекутива: голова — Василь Барчук; заступники голови — Михайло Бельмеґа (на ЗСА), Степан Бакай (на Канаду), Василь Потєк (на Европу); секретарі — Василина Петришин (в українській мові), Василь Слободян (в англійській мові), Галя Трутяк (звітодавець до преси), скарбник Анна Стахів; заступник скарбника — Микола Більчак;

Управа: Організаційна референтура — Василь Сметанюк, голова; члени Михайло Сербенюк, Михайло Луців, Василь Слободян. Мистецько-програмова референтура: Евдокія Сороханюк — голова; члени: Роксоляна Луців, Галя Трутяк, Степан Трутяк, Юрій Ґудимяк. Вільні члени - ними стають автоматично кожноразові голови Гуцульських Товариств, що входять у систему УСОГ. Представники (зв'язкові): до НТШ - Танасій Опарик, до СКВУ - особа, яку призначить Екзекутива й Управа УСОГ.

Контрольна комісія: Михайло Мохнач — голова; члени: Михайло Савуляк, Гриць Конончук.

Товариський суд: д-р Михайло Лоза — голова, члени — Михайло Івасик, Степан Костик.

Видавнича комісія: Іван Андрусяк — голова; члени: Дмитро Ткачук, Степан Бакай, Михайло Бельмеґа, Іван Гаврилюк, д-р Мирослав Небелюк.

Примітка: у склад Номінаційної комісії входили: Василь Слободян, Василь Сметанюк, Михайло Савуляк, Степан Бакай, Михайло Луців, Іван Дашко, Микола Більчак.

Статутова комісія, яка ще продовжує свою працю: Іван Андрусяк, Василь Барчук, Михайло Мохнач, д-р Мирослав Небелюк, Дмитро Ткачук,

Рішено продовжувати видавання журнала „Гуцульщина" і при тому висловлено подяку головному редакторові журнала д-рові Мирославові Небелюкові за його віддану працю на становищі редактора. Багато уваги того дня присвячено справі видання наукової праці про Гуцульщину, що її пише д-р Іван Сеньків з Німеччини. Про характер цієї праці, про її загальний зміст д-р Сеньків поінформував присутніх ще попереднього дня. На заклик Видавничої комісії посипались щедрі датки (в деклярціях і готівкою), які вже дали суму понад 8,000 долярів. Гідним уваги був виступ Василя Потєка з Англії, який приобіцяв від гуцулів з Англії повну підтримку для УСОГ.

На пам'ятку і для архіву зроблено спільну світлину учасників З'їзду. Ділові наради закінчено українським національним гимном „Ще не вмерла Україна".

Остаточним закінченням З'їзду був спільний обід, після якого учасники, сердечно розпрощавшись, роз'їхались хто куди.

З'їзд відбувся в приміщеннях готелю Прудон'с Ленінг.

Михайло Лоза

ДОРАДНИК ПРЕЗИДЕНТА Роналда Реґена у справах **крайової безпеки** Роберт **МекФарлейн заявив кореспондентам**, що він покликав до життя спеціяльну групу **консультантів**, які інформуватимуть його і Президента **про всі аспекти** розвитку політичних подій і про внутрішні та збросневі справи у Совєтському Союзі перед зустріччю Р. Реґена із совєтським лідером Міхаїлом Горбачовим в Женеві в листопаді цього року. Група займається також студіями проблем, які будуть предметом обговорення між Р. Реґеном і М. Горбачовим та справами прав людини у країнах східнього бльоку.

З ВАТИКАНУ ПОВІДОМИЛИ, що Папа Іван Павло II плянує чергову візиту до З'єднаних Стейтів **Америки** в **1987 році. Крайова конференція американських католицьких** єпископів у Вашингтоні **повідомила**, що відвідини триватимуть приблизно 10 днів і включатимуть декілька **міст на сході, заході і півдні країни. Папа Римський** побував вже в ЗСА в 1979 році і відвідав тоді Бостон, Ню Йорк, Філядельфію, Чикаґо і Вашінґтон. Тоді, як відомо, він відвідав українську католицьку катедру Непорочного **Зачаття у Філядельфії.**

Ділимося сумною вісткою, що наша Найдорожча МАМА

бл. п.

Олександра Фединська
з дому Харук

нар. 31-го березня 1916 р. у Королівці, Борщівському повіті на Поділлі, Україна відійшла у Вічність 14-го вересня 1985 р. у Клівленді, Огайо.

ПОХОРОН відбувся у вівторок, 17-го вересня 1985 р. на цвинтарі св. Покрови у Пармі, Огайо.

У глибокому смутку:
сини —
ЮРІЙ з дружиною ХРИСТИНОЮ
АНДРІЙ І ПЕТРО
внуки — ОЛЕКСАНДЕР І ІВАН

Згідно з бажанням Покійної, замість квітів на могилу, прошу пересилати пожертву на Український Музей-Архів у Клівленді — Ukrainian Museum-Archives Inc., 1202 Kenilworth Ave., Cleveland, Ohio 44113

„...За Вкраїну..."

(Закінчення зі стор. 2)

смерті обернулися до життя своїм страждениим і не злим обличчям. Обидва, вірні сини України, доземно поклонилися Матері своїй і чесно глянули у Її чесні очі. Не плач, Вкраїно, Ти не бездітна вдовиця, коли тоді й тепер маєш ТАКИХ синів! Вони бажали гуманізму, справедливости, свободи. Через це їх знищили... „Але тільки такими синами славен народ — і нині й у віки вічні", — це Стусові слова... ї слова кожного героя, мученика за Україну:

Як добре те, що смерти
не боюсь я
і не питаю, чи тяжкий
мій хрест,
що вам, лукаві судді,
не клонюся
в передчутті недовідомих
верст.
Що жив — любив і не
набрався скверни,
з ненависти, прокльону,
каяття.
Народе мій! До тебе я
повéрну
і в смéрті обернýся
до життя
Своїм стражденним і
незлим обличчям

як син тобі доземно
поклонюсь
і чесно гляну в чесні твої вічі
і з рідною землею
поріднюсь.

• • •

Я не давала біографії поетової в цьому моєму над ним голосінні. Біографія Василя Стуса переповідалася на сторінках „Свободи" в різних численних самвидавних чи інших дисидентських матеріялах, присиланих до щоденника чи то з „Смолоскипу", чи з „Прологу", чи з Закордонного Представництва УГГ. Спинялася я радше на віршах поета В. Стуса, щойно доведеного до болючо-передчасної мученицької смерти тюремщиками України — червоною Москвою та її вислужниками „тоже з України". Бо метою мого писання було оплакати за прастарим народним звичаєм цього Великого Сина України, окрасу сучасної української поезії і справжнього Лицаря без страху і догани. Метою моєю було гаряче бажання (хоч я свідома своїх обмежених можливостей) повернути Василя Стуса — поета до широкого українського патріотичного читача, що любить поезію з виявами любови до своєї батьківщини, поневоленої, але не поконаної; до цього читача, що шукає глибокого і надхненного слова про все, що дороге українській невмирущій душі, і ятриться-горить у ній неопалимою купиною. До того читача, що його „відігнали", вистрашивши, від читання поезії представники „мандсардної літератури" — незрозумілої широким читацьким колам, абстрактної й сухої (про „мансардну літературу" див. знамениту статтю Катерини Горбач в „Сучасності" ч. 9, 1975 р.). І сталося, що з цілої плеяди славних шестидесятників тільки Василеві Симоненкові найбільше пощастило зійти в широкі читацькі маси. І ось Василь Стус тепер є перед нами. Тож читач український повинен повернутися своїм обличчям до цього найвірнішого сина України, якого навіть чужинець з неприхильного до нас народу назвав „живим втіленням національного духу і символом національної гордости".

Аня Богачевська...

(Закінчення зі стор. 1)

Д-р Іван Фліс перший складає гратуляції від УНСоюзу Ані Богачевській.

Жюрі переводить інтерв'ю з Аретою Гарасимович. Зліва: інж. Юрій Савчак, Ігор Сохан та інж. Роман Ракочий, ст.

„Черемош" виконує „Голубку".

дяча „Міс Союзівка" Марійнка Сосяк, яка раніше відчитала слова подяки українською і англійською мовами, а неголосуюча секретарка жюрі Квітка Стецюк подала їм букети троянд і позначення. Гратуляції в імені УНСоюзу зложив його головний предсідник д-р Іван Фліс, а в коронаційному вальсику ескортували чотирьох краль головний контролер мгр Іван Геврик, головний радний Володимир Квас, управитель оселі Іван Рабкевич і інж. Р. Ракочий.

Контест попередила мистецька програма, яку всеціло виповнив гуцульський танцювальний ансамбль „Черемош" із солістами Юрієм Голинеєм та Андреєю Карабін-Кнігницькою і Джеффрі Весоловським. Заповідав поодинокі точки танці і пісні — та давав пояснення керівник ансамблю Михайло Луців. Ансамблеві пригравала власна оркестра в складі Дмитро Сороханюк (бубон і скрипка), Василь Панчак (сопілка) і Наталка Панчак (цимбали). М. Луців представив теж присутнього на залі голову Товариства „Черемош" Дмитра Ткачука.

Під час програми Р. Лупань представив вже згаданих членів Головного Уряду, як теж головного редактора „Свободи" Зенона Снилика і колишнього головного предсідника та почесного члена Головного Уряду Йосипа Лисогора.

До танців перед і після контесту пригравала оркестра „Темпо" під керівництвом Іринея Коваля та з солістом Юрієм Грабом.

ПРОПУЩЕНО ПРІЗВИЩЕ

У дописі п. з. „Денверці попрощали діяча патріярхального руху" („Свобода" ч. 178 з середи, 18-го вересня) пропущено прізвище нового голови Патріярхального Товариства Корнелія Крупського і початок речення, що за цим слідує: „Промовець сказав, що денверська громада..."

— Ред.

З ВІДОЗВИ ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА НА БАТЬКІВЩИНІ І У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

Після революції 1917 року український народ через вільно обраних представників до Української Центральної Ради і Українського Трудового Конгресу створив свою вільну, суверенну, самостійну, не від кого незалежну і соборну державу — Українську Народну Республіку. Ця держава мала демократичний лад та забезпечувала своїм громадянам соціяльний і господарський добробут і всебічні громадянські права, що ними мали також користуватися усі національні меншості. Українська Народна Республіка була визнана „де юре" чи „де факто" багатьма чужими державами, в тому числі і совєтською Росією. Та вороги вільної України не хотіли випустити її з-під свого панування і підступно напали на неї переважаючими збройними силами. Три роки тягнулася тяжка збройна боротьба, доки найбільша частина української території була окупована нашим найжорстокішим ворогом, совєтською Росією, а західні українські землі опинилися під іншими займанщинами.

В половині листопада 1920 року, от уже 65 літ тому, регулярна Армія Української Народної Республіки в тяжких героїчних боях проти незмірно переважаючих російсько-большевицьких військ мусіла разом із своїм Урядом і державними установами вдатися на чужину. Та леґітимний Уряд УНРеспубліки не припинив на чужині своєї діяльности і боротьби для визволення українського народу. Девізом українського Уряду стали слова голови держави і Головного Отамана українських військ Симона Петлюри, що він їх проказав тиждень після виходу на чужину в екзиль, 28-го листопада 1920, а саме: „Опинившись в умовинах перебування на чужій території, Правительство не повинно ліквідувати ні себе, ні своєї державної роботи, а навпаки вжити всіх заходів до скріплення свого становища і зміцнення тих кроків, яких воно повинно вжити в інтересах майбутнього відновлення праці на теренах України".

З того часу проминуло вже 65 років. Отже, протягом 65-ти років існує і діє на вигнанні екзильний Державний Центр Української Народної Республіки з екзильним Урядом і, від 1948 р., з екзильним передпарляментом — Українською Національною Радою.

Вважаємо за необхідне відмітити цю дату: 65-ліття виходу в екзиль та існування і дії екзильного Уряду Української Народної Республіки. Це не є жадний радісний ювілей, узагалі жадна подія, що її треба б назвати ювілеєм. Але українське громадянство, де б воно не перебувало, мусить із усією яскравістю усвідомлювати собі, що за ці минулі 65 років український народ поніс величезні жертви від терору, заслань, розстрілів, штучного голоду. Наш народ перебував за цей час під жахливими окупаціями московсько-большевицького і німецько-гітлерівського режимів. Наш народ і тепер перебуває під нелюдським кривавим гнітом большевицької Москви. І за ці 65 років непохитну волю українського народу відновити свою суверенну, вільну і демократичну державу гідно репрезентував екзильний Уряд Української Народної Республіки.

В дуже тяжких умовах перебування на вигнанні Державний Центр УНРеспубліки утримував зв'язки з українським громадянством на батьківщині, протестував перед цілим світом проти кривавого терору окупанта і намагався переконати західні демократії, що лише визволення українського й інших поневолених Москвою народів може звільнити весь світ від постійної аґресивної загрози з боку російсько-комуністичного імперіялізму. Поруч Державного Центру УНРеспубліки діяли і діють різні революційні і революційно-державні сили, що борються за визволення українського народу і відновлення його суверенної держави.

Екзильний Уряд УНРеспубліки, твердо визнаючи демократичні позиції, ясно і недвозначно проголосив у вересні 1939 року, що він і вся Україна стоять по боці західньодемократичних держав проти напасницької гітлерівської Німеччини, тим самим впроваджуючи Україну до родини демократичних народів світу і маючи під нинішню пору повне право домагатися від держав Заходу принаймні зрозуміння і моральної підтримки для визвольної боротьби українського й інших поневолених Москвою народів.

Український народ, а з ним і інші поневолені народи, ставить саме тепер опір у різних формах загарбницьким московсько-большевицьким окупантам. Вільний світ знаходиться і тепер під загрозою аґресії з боку комуністичної Москви. В цей момент, коли може незабаром прийти до рішальних світових подій, українці мусять спотужнити свої зусилля, щоб допомагати українському народові на батьківщині в його тяжкій боротьбі і щоб поставити справу визволення України й інших поневолених країн народів на форум міжнародної політики.

Провадячи свою визвольну акцію, Державний Центр УНРеспубліки сподівається, що українське громадянство в діяспорі, саме в цю річницю, прийде йому з необхідною моральною, а також і матеріяльною допомогою у формі пожертв на Фундацію Симона Петлюри у 65-літню річницю виходу в екзиль.

• • •

В цю річницю, як ніколи, ми свято віримо, що свобода, а значить і Україна переможе. Слава борцям за волю України. Слава Україні!

За Державний Центр УНРеспубліки в екзилі:

Микола Лівицький
Президент УНРеспубліки

Юрій Бойко-Блохин
віцепрезидент УНР в екзилі

Павло Лимаренко
голова Української Національної Ради

Ярослав Рудницький
голова Уряду УНР в екзилі